

سیری کامل در اصول فقہ

دورہ کامل دروس خارج اصول
حضرت آیہ اللہ العظمیٰ فاضل لنکرانی «مد ظلہ العالی»

« جلد شانز دہم »

تہیہ و تنظیم: روزنامہ فیضیہ

محمد دادستان

انتشارات
دار الولاية
للثقافة و الاعلام

انتشارات دار الولاية للثقافة و الاعلام

قم - خ شهيد صدوقی - ۲۰ مترى قائم - خ شهيد مفتاح - مجتمع گل نرگس واحد ۲۰۲

تلفن ۸۵۲۴-۳۳۸-۰۹۱۲ - ۲۹۱۲۵۴۲ - ۲۹۱۲۵۴۲ نمابر

سیری کامل در اصول فقه

جلد شانزدهم

تهیه و تنظیم: محمد دادستان

حروفچینی، ویراستاری و صفحه آرایی، لیتوگرافی: فیضیه

چاپ اول: بهار ۱۳۸۵

تیراژ: ۱۰۰۰

چاپخانه: فیضیه

قیمت: ۴۵۰۰ تومان

شابک: x-۰۸-۸۳۲۰-۹۶۴

ISBN 964 - 8320 - 08 - x

فهرست مطالب

مباحث اصول عملیه	۵
استصحاب	۵
تعارض دو استصحاب	۷
درس پانصد و هشتم	۷
تعارض دو استصحاب با وجود سببیت شرعیه	۷
کلام مرحوم شیخ (ره) در تثبیت تقدّم شک سببی بر شک مسببی	۸
جریان استصحاب در شک سببی و مسببی	۸
تقدّم رتبی سبب بر مسبب	۹
عدم بقای شک در صورت جریان استصحاب در شک سببی	۱۰
لزوم دور از تخصیص لانتقض نسبت به شک سببی	۱۱
نتیجه عرفی بودن خطاب، لانتقض در مسأله تقدّم و تأخّر	۱۲
عدم لزوم دور از جریان استصحاب در مسبب	۱۴
درس پانصد و نهم	۱۶
لازمه جریان استصحاب در احکام در مسأله تعارض استصحابین	۱۶
اتحاد بیان لانتقض نسبت به استصحاب احکام و موضوعات	۱۷
حکومت دلیل استصحاب بر اماره بر حکم	۱۹
علت تقدّم استصحاب سببی بر استصحاب مسببی در سببیت شرعیه	۲۰
عدم بقای شک با وجود دلیل شرعی	۲۱
ورود استصحاب در شک سببی نسبت به شک مسببی	۲۲
درس پانصد و دهم	۲۵
تعارض استصحابین سببی و مسببی غیر شرعی	۲۵
عدم تقدّم اصل سببی غیر شرعی بر اصل مسببی آن	۲۷
عدم ارتباط بین استصحاب حیات و نبات لحدیه	۲۸
فقدان ملاک تقدّم استصحاب سببی بر مسببی در مانحن فیه	۲۹
عدم تقدّم استصحاب عدم نوم بر استصحاب وضو در صحیحۀ زراره	۳۰
علت عدم تقدّم استصحاب عدم نوم بر استصحاب وضو در صحیحۀ زراره	۳۱
درس پانصد و یازدهم	۳۴

- تعارض استصحابین به واسطه وجود علم اجمالی ۳۴
- لزوم تناقض از جریان اصول عملیه در اطراف علم اجمالی ۳۵
- عدم لزوم مخالفت عملیه از جریان اصل در اطراف علم اجمالی در یک فرض ۳۶
- تفصیل بین لزوم مخالفت عملیه و عدم آن ۳۶
- عدم امکان جریان اصل در اطراف علم اجمالی در مقام ثبوت ۳۷
- محصل نظرات سه گانه در باره جریان اصول در اطراف علم اجمالی ۳۸
- عدم تعرض به اصل مسأله در کلام محقق خراسانی (ره) ۳۹
- درس پانصد و دوازدهم ۴۱
- تصور تعارض استصحابین در غیر مورد علم اجمالی ۴۲
- وظیفه مکلف در صورت تعارض استصحابین در غیر مورد علم اجمالی ۴۳
- نکات مورد نظر در باب ترجیح ۴۴
- بررسی ترجیح استصحاب به واسطه ظن غیر معتبر ۴۵
- درس پانصد و سیزدهم ۴۷
- دلیل تساقط استصحابین متعارضین ۴۷
- محذور اجرای استصحابین متعارضین ۴۸
- دلیل قائلین به تخییر بین استصحابین متعارضین ۴۹
- فرق بین لاتنقض با انقذ الغریق در صورت تعارض ۵۱
- عدم وجود ملاک استصحاب (تحفظ بر واقع) در صورت تعارض ۵۲
- درس پانصد و چهاردهم ۵۵
- صرف نظر کردن از اطلاق لاتنقض برای رفع تناقض در استصحابین ۵۵
- فرق بین تخییر شرعی و تخییر در باب استصحابین متعارضین ۵۷
- انکار اطلاق «لاتنقض الیقین بالشک» ۵۹
- فرق بین تخییر شرعی و تخییر در باب استصحابین از نظر تعدد عقوبت ۶۰
- عدم امکان برگشت متزاحمین به دو واجب مقید ۶۲
- مبحث تعارض استصحاب با قواعد فقهیه ۶۳
- تعارض بین استصحاب و قواعد ۶۵
- درس پانصد و پانزدهم ۶۵
- بررسی تعارض بین استصحاب و قاعده ید ۶۵
- موارد عدم تعارض قاعده ید با استصحاب ۶۶

۶۷	بررسی دلیل اعتبار قاعده ید.....
۶۸	علت تقدّم استصحاب بر قاعده ید.....
۷۰	بررسی تعارض استصحاب با قاعده تجاوز و فراغ و اصاله الصّحة.....
۷۲	دلیل اعتبار قاعده تجاوز و فراغ و اصاله الصّحة.....
۷۲	علت تقدّم استصحاب بر قاعده تجاوز و فراغ و اصاله الصّحة.....
۷۵	درس پانصد و شانزدهم.....
۷۵	تعارض استصحاب با قاعده قرعه.....
۷۶	اشکال عمومیت قاعده قرعه برای همه موارد مشتبه.....
۷۷	معنای «القرعة لكل امر مشكل» از نظر محقق خراسانی.....
۷۹	معنای «القرعة لكل امر مشكل» از نظر امام(ره).....
۸۰	تخصیص دلیل قرعه به دلیل استصحاب.....
۸۲	ورود استصحاب بر دلیل قرعه از نظر امام(ره).....
۸۲	مقتضای دقت در کلام مرحوم آخوند(ره) در تعارض قرعه با استصحاب.....
۸۵	مباحث اصول عملیه.....
۸۵	تعارض ادله و امارات.....
۸۷	تعادل و ترجیح.....
۸۷	درس پانصد و هفدهم.....
۸۸	علت تمرکز بحث تعادل و ترجیح در روایات.....
۹۰	لزوم مراجعه به عرف برای فهم معنای تعارض و اختلاف.....
۹۱	معنای حدیثان متعارضان و مختلفان از نظر عرف.....
۹۱	تعارض حقیقی و تعارض عرضی.....
۹۳	تأیید تعارض بالعرض از نظر عرف.....
۹۴	خروج مسأله عام و خاص از بحث تعارض.....
۹۶	درس پانصد و هیجدهم.....
۹۶	تفاوت نسبت بین عام و خاص از نظر منطقی و عرف.....
۹۸	عدم وجود تعارض عرفی بین عام و خاص در محیط تقنین.....
۹۸	فرق بین قوانین بشری و الهی.....
۹۹	عدم جواز تمسک به اصاله العموم قبل از فحص از مخصّص.....
۱۰۰	دلیل عدم جواز تمسک به اصاله العموم قبل از فحص در عموماًت قانونیه.....

- اختلاف آراء در مسأله تقدّم خاص بر عام ۱۰۲
- درس پانصد و نوزدهم ۱۰۴
- جریان ورود و حکومت در اصول لفظیه از نظر شیخ (ره) ۱۰۴
- خلط بین ورود و تخصیص در کلام مرحوم شیخ (ره) ۱۰۵
- احتمال مطرح شدن ورود در محل بحث از نظر شیخ (ره) ۱۰۷
- تشبیه اصول لفظیه به اصول عقلیه ۱۰۸
- مبانی حجّیت اصالة الظهور و تأثیر آن در حکومت و ورود ۱۰۹
- خلاصه کلام مرحوم شیخ در مقام ۱۱۱
- درس پانصد و بیستم ۱۱۳
- بررسی نسبت اصول لفظیه با اصالة الظهور ۱۱۳
- برگشت اصول لفظیه به اصالة الظهور ۱۱۵
- عدم تقیّد حجّیت اصالة العموم به عدم ظن بر خلاف ۱۱۵
- علّت عدم تقدّم عام بر خاص نزد عقلا ۱۱۶
- عدم اختلاف عام و خاص از نظر عقلا ۱۱۷
- دلیل مرحوم آخوند (ره) بر تقدّم خاص بر عام ۱۱۸
- عدم کلیّت اظهریت خاص نسبت به عام ۱۱۹
- درس پانصد و یکم ۱۲۱
- علّت تقدّم خاص بر عام از نظر محقق نائینی (ره) ۱۲۱
- تقدّم اصالة الظهور قرینه بر اصالة الظهور ذی القرینه ۱۲۲
- فرق بین کلام مرحوم نائینی و خراسانی در ملاک تقدّم در مسأله خاص و عام ۱۲۴
- تشابه اصول لفظیه به اصول عملیه از نظر مجرا ۱۲۵
- ملاک تشخیص قرینه از ذی القرینه ۱۲۵
- عدم مورد برای جریان اصالة الظهور طبق مبنای محقق نائینی ۱۲۶
- ملاک تشخیص قرینیت از ذی القرینیت ۱۲۸
- درس پانصد و بیست و دوم ۱۳۰
- عدم قرینیت خاص نسبت به عام ۱۳۰
- خصوصیت محیط قانون گذاری ۱۳۱
- عدم وجود تغایر بین عام و خاص از نظر عقلا ۱۳۳
- برگشت تمام اصول لفظیه به اصالة الظهور ۱۳۴

۱۳۵	معنای اصالة الظهور
۱۳۶	عدم ارتباط اصالة الظهور به اصالة عدم القرينة
۱۳۷	نام دیگر اصالة الظهور
۱۳۹	درس پانصد و بیست و سوم
۱۳۹	عدم ارتباط عام و خاص به اخبار علاجیه
۱۴۰	شمول اخبار علاجیه نسبت به مسأله عام خاص از نظر محقق خراسانی (ره)
۱۴۱	وجود تعارض بدوی بین عام و خاص
۱۴۱	وجود تردید در حکم واقعی در عام و خاص
۱۴۲	احتمال ردع شارع از عدم تنافی عام و خاص
۱۴۳	عدم کفایت تحجیر ابتدایی برای داخل شدن عام و خاص در اخبار علاجیه
۱۴۴	عدم ارتباط حکم واقعی به مکلف
۱۴۶	عدم تعرض اخبار علاجیه نسبت به ردع شارع از طریق عقلاء
۱۴۹	درس پانصد و بیست و چهارم
۱۴۹	عدم مشخص بودن تمام مرتکبات عرفیه برای تمام مردم
۱۵۰	مقتضای دقت در اخبار علاجیه
۱۵۲	اشکال تمسک به تقدیم خاص بر عام از نظر محقق حائری (ره)
۱۵۴	کیفیت تمسک محقق حائری (ره) به روایت حمیری
۱۵۵	اشکالات استدلال به روایت حمیری
۱۵۶	توجیه دقیق روایت حمیری
۱۵۷	تمسک محقق حائری (ره) به روایت ابن مهزیار
۱۵۸	اشکالات تمسک به روایت علی بن مهزیار
۱۵۹	درس پانصد و بیست و پنجم
۱۵۹	بررسی قاعده «الجمع مهما أمکن اولی من الطرح»
۱۶۱	بررسی معنای «الجمع مهما أمکن»
۱۶۱	دلالت «اولی من الطرح» بر اولویت تعیینیه
۱۶۲	احتمال برگشت قاعده جمع به یک مطلب عقلایی
۱۶۴	دلیل بر حجیت قاعده جمع
۱۶۴	ضعف تمسک به اجماع منقول در ما نحن فیه
۱۶۶	درس پانصد و بیست و ششم

- ۱۶۶ تمسک به «الاصل فی الدلیلین الاعمال» برای قاعده جمع
- ۱۶۷ عدم انطباق دلیل بر مدعا
- ۱۶۷ توضیح معنای «الاصل فی الدلیلین الاعمال»
- ۱۶۸ لزوم رعایت دلالت اصلیه و ترک دلالت تبعیه دو دلیل متعارض
- ۱۶۹ عدم انطباق دلیل بر مدعا در غیر از عام و خاص
- ۱۷۱ پذیرش قاعده الجمع از طرف شیخ در دو دلیل قطعی السند
- ۱۷۱ عدم وجود تعارض در آیات قرآن
- ۱۷۲ احتمال صدور تفسیری روایت قطعی السند
- ۱۷۴ درس پانصد و بیست و هفتم
- ۱۷۴ خروج نصّ و ظاهر و اظهر و ظاهر از اخبار علاجیه
- ۱۷۵ عدم تعارض نصّ و ظاهر و اظهر و ظاهر
- ۱۷۶ فرق بین نصّ و ظاهر و اظهر و ظاهر از نظر مرحوم شیخ
- ۱۷۷ خروج موضوعی نصّ و ظاهر و اظهر و ظاهر از اخبار علاجیه
- ۱۷۷ عدم دلیل بر خروج حکمی اظهر و ظاهر از اخبار علاجیه
- ۱۷۸ فرق بین تقدّم نصّ بر ظاهر و اظهر بر ظاهر
- ۱۷۹ اشتراک نصّ و ظاهر با اظهر و ظاهر از نظر شرط تقدّم
- ۱۸۱ درس پانصد و بیست و هشتم
- ۱۸۱ ضابطه نصّ و ظاهر و اظهر و ظاهر
- ۱۸۲ ضابطه تشخیص نصّ و ظاهر و اظهر و ظاهر از نظر محقق نائینی (ره)
- ۱۸۳ مراتب وجود قدر متیقّن در مقام مخاطب
- ۱۸۵ امکان تصوّر فرض سوم برای قدر متیقّن در مقام مخاطب
- ۱۸۶ برگشت قدر متیقّن در مقام مخاطب به انصراف
- ۱۸۶ عدم وجود تحجّر با علم به قدر متیقّن
- ۱۸۷ سرایت تعارض از ماده اجتماع به تمام افراد
- ۱۹۰ درس پانصد و بیست و نهم
- ۱۹۰ لزوم نصوصیت یک دلیل از استهجان تخصیص دلیل دیگر
- ۱۹۱ عدم ارتباط استهجان تخصیص به مقام دلالت
- ۱۹۲ سرایت تعارض از ماده اجتماع به تمام دلیل
- ۱۹۳ نصّ بودن دلیل وارد در مقام تحدید از نظر محقق نائینی

۱۹۴	اتحاد ادله وارده در مقام تحدید با ادله دیگر از نظر ملاک ظهور
۱۹۵	وقوع اختلاف در ادله وارده در مقام تحدید
۱۹۷	درس پانصد و سی ام
۱۹۷	نصوصیت جواب در مورد سؤال
۱۹۹	احتمالات موجود در معنای خمر
۲۰۰	لزوم خروج مورد از دلیل عام
۲۰۲	دوران بین تخصیص عام اصولی و تقیید اطلاق شمولی
۲۰۳	تقدّم تقیید اطلاق بر تخصیص عام از نظر شیخ و نائینی
۲۰۳	وجه تقدّم تقیید اطلاق بر تخصیص عام
۲۰۵	درس پانصد و سی و یکم
۲۰۵	تقدّم تخصیص عام بر تقیید مطلق از نظر شیخ
۲۰۶	عدم جریان اصالة العموم به صورت مطلق
۲۰۷	امکان بیان بودن مطلق بر تخصیص
۲۰۸	بررسی نحوه دلالت عام و دلالت مطلق از نظر مقام لفظ
۲۰۹	تنافی بدوی عام و خاص
۲۱۰	بررسی ارتباط عام و خاص و مطلق و مقید با دلالت لفظیه
۲۱۲	عدم نظارت ماهیت به افراد
۲۱۴	درس پانصد و سی و دوم
۲۱۴	عدم ارتباط اطلاق به مقام لفظ
۲۱۵	امکان بیان بودن عام برای اطلاق
۲۱۶	فرق بین مبنای استاد و مرحوم شیخ (ره) در تقدّم عام بر مطلق
۲۱۷	بررسی تعارض مفاهیم
۲۱۸	تقدّم مفهوم مستفاد از لفظ بر مفهوم مستفاد از اطلاق
۲۱۹	عدم شمولیت و بدلیت برای اطلاق
۲۲۰	بررسی تقدّم اطلاق شماری بر اطلاق بدلی
۲۲۲	تخصیص و نسخ
۲۲۲	درس پانصد و سی و سوم
۲۲۲	اشکال تأخیر بیان از وقت حاجت در تخصیصات ائمه
۲۲۴	برگشت مخصصات به نواسخ

- ۲۲۵ اتصال مخصصات به عمومات و عدم نقل آنها برای ما.
- ۲۲۶ پذیرش راه حل دوم شیخ از نظر محقق نائینی (ره).
- ۲۲۷ عدم قبح تأخیر بیان از وقت حاجت در احکام ظاهریه.
- ۲۲۷ تشابه بیان محقق خراسانی با بیان مرحوم شیخ.
- ۲۳۰ درس پانصد و سی و چهارم.
- ۲۳۰ خلاصه اشکال تأخیر بیان از وقت حاجت در تخصیصات ائمه.
- ۲۳۱ آخرین راه حل اشکال تأخیر بیان از وقت حاجت در تخصیصات ائمه.
- ۲۳۱ روایت سلیم بن قیس راجع به کیفیت نقل روایت از پیامبر (ص).
- ۲۳۲ کثرت کذبین بر رسول خدا (ص).
- ۲۳۳ تقسیم ناقلین روایت از رسول خدا (ص) در کلام امیر المؤمنین (ع).
- ۲۳۴ خصوصیت امیر المؤمنین (ع) در نقل روایت از رسول خدا (ص).
- ۲۳۶ فرق استفاد استاد از روایت سلیم بن قیس با مدعای مرحوم شیخ.
- ۲۳۹ درس پانصد و سی و پنجم.
- ۲۳۹ مبحث دوران امر بین تخصیص و نسخ.
- ۲۴۰ خروج مسأله مبحث عنه از محل نزاع طبق بیان محقق نائینی (ره).
- ۲۴۱ اشکالات کلام محقق نائینی در مقام (ره).
- ۲۴۱ عدم حکومت اصالة الظهور عام بر خاص در صورت عدم احراز مخصصیت.
- ۲۴۲ عدم ارتباط کلام محقق نائینی (ره) به محل بحث.
- ۲۴۳ موارد دوران امر بین نسخ و تخصیص.
- ۲۴۶ درس پانصد و سی و هشتم.
- ۲۴۶ تفاوت نسخ و تخصیص.
- ۲۴۷ منشأ ظهور دلیل منسوخ در استمرار حکم.
- ۲۴۸ بررسی اولین صورت دوران امر بین نسخ و تخصیص.
- ۲۵۰ تفاوت محل بحث با مسأله دوران امر بین تخصیص و تقیید.
- ۲۵۱ عدم وجود تعارض بین عموم افرادی و اطلاق ازمانی یک دلیل.
- ۲۵۴ درس پانصد و سی و هفتم.
- ۲۵۵ ترجیح نسخ بر تخصیص در صورت اولی.
- ۲۵۵ لازمه دقت در معنای تخصیص.
- ۲۵۶ انحلال علم اجمالی به علم تفصیلی و شک بدوی.

۲۵۸	لزوم وجود ثمره عملی بر اصول عملیه
۲۵۹	عدم تعقل برگشت علم اجمالی به علم تفصیلی و شک بدوی
۲۶۲	درس پانصد و سی و هشتم
۲۶۲	دلیل عدم جريان اصول عملیه در مانحن فیه
۲۶۳	استفاده استمرار زمانی از راه قضیه حقیقه
۲۶۵	دوران امر بین تخصیص عموم افرادی و تخصیص عموم زمانی
۲۶۵	استفاده استمرار زمانی از ادله لفظیه
۲۶۷	بررسی ترجیح نسخ بر تخصیص در مقام
۲۶۹	درس پانصد و سی و نهم
۲۶۹	دوران بین تخصیص و نسخ در صورت تقدّم زمانی خاص بر عام
۲۷۰	امکان تقدّم زمانی دلیل خاص بر عام
۲۷۰	ثمره بین تقدّم نسخ بر تخصیص در مانحن فیه
۲۷۱	بررسی حکم استمرار زمانی استفاد از راه اطلاق
۲۷۲	احتمال تشابه مانحن فیه به مسأله دوران بین تخصیص و تقیید
۲۷۴	فرق بین محل بحث با مسأله دوران بین تقیید و تخصیص
۲۷۴	عدم جریان علت تقدّم خاص بر عام در عموم و خصوص مطلق در مقام
۲۷۶	حکم استمرار زمانی استفاد از راه قضیه حقیقه
۲۷۸	درس پانصد و چهلم
۲۷۸	شک در تقدّم و تأخر دلیل عام و خاص
۲۷۹	ملاک شبهه محصوره و ارتباط آن به محل بحث
۲۸۰	بررسی آخرین مورد اظهر و ظاهر (مطلق و مقید)
۲۸۲	عدم لزوم حمل مطلق بر مقید در مقام از نظر محقق حائری (ره)
۲۸۳	تفصیل امام (ره) در حمل مطلق بر مقید
۲۸۵	ترجیح دلالت لفظی وضعی بر غیر آن
۲۸۷	درس پانصد و چهل و یکم
۲۸۷	تعارض بین پیش از دو دلیل
۲۸۸	احتمالات موجود در تخصیص عام به مخصّصات مختلف
۲۸۸	ثمره بین احتمالات موجود در مقام
۲۹۰	ترجیح احتمال اول طبق روش قانونگذاری

۲۹۲	 اقسام مخصّص لثبی
۲۹۳	 عدم دلیل بر تفصیل بین مخصّص لثبی و مخصّص لفظی در مقام
۲۹۵	 درس پانصد و چهل و دوم
۲۹۶	 لزوم تالی فاسد از تخصیص عام به دو مخصّص
۲۹۶	 ایجاد معارضه بین دو خاص به واسطه وجود تالی فاسد
۲۹۷	 طرفیت عام برای تعارض از نظر شیخ (ره)
۲۹۸	 خروج عام از طرفیت معارضه از نظر امام (ره)
۲۹۹	 تشابه محل بحث به اجرای اصل در اطراف علم اجمالی
۳۰۱	 بررسی مراد از متعارضین در اخبار علاجیه
۳۰۲	 مقتضای حکم عقل در خبر بین متعارضین
۳۰۴	 درس پانصد و چهل و سوم
۳۰۴	 خروج عام از طرفین تعارض
۳۰۵	 تعارض عام با دو مخصّص متحد الحکم معاً
۳۰۷	 بررسی مخصّصینی با نسبت عموم و خصوص مطلق
۳۰۸	 تشابه مخصّصین محل بحث به فرض قبلی از نظر محقق نائینی (ره)
۳۰۸	 صور فرض وجود نسبت مطلق و مقید بین مخصّصین
۳۱۰	 شرط حمل مطلق بر مقید و نتیجه آن در مقام
۳۱۲	 درس پانصد و چهل و چهارم
۳۱۳	 تشبیه خاصین متوافقین به باب مطلق و مقید
۳۱۴	 حکم مورد تخصیص اخص، در صورت استهجان
۳۱۴	 فرض عدم احراز حکم مخصّصین
۳۱۵	 لزوم تخصیص مستهجن از تخصیص عام به هر یک از مخصّصین
۳۱۷	 وجود جمع عقلایی در مقام
۳۱۸	 حکم خاصین مختلفی الحکم
۳۲۰	 درس پانصد و چهل و پنجم
۳۲۰	 عموم و خصوص من وجه و توافق در ایجاب و سلب بین مخصّصین
۳۲۱	 عموم و خصوص من وجه و تفاوت در ایجاب و سلب بین مخصّصین
۳۲۳	 مخصّصیت ماده افتراق دو مخصّص متعارض نسبت به دلیل عام
۳۲۴	 وجود تعارض بین مخصّصین و عام در ماده اجتماع مخصّصین

۳۲۵	تصوّر تعارض بعد از تصدیق عام به دو مخصّص
۳۲۶	لزوم مراجعه به عموم در مورد ماده اجتماع دو دلیل مخصّص
۳۲۹	درس پانصد و چهل و ششم
۳۲۹	وجود دو دلیل عام با نسبت عموم و خصوص من وجه و یک مخصّص
۳۳۱	حکم اخراج مخصّص یکی از دو عام را از ماده افتراق
۳۳۲	وجود دو عام با نسبت تباین و یک مخصّص
۳۳۴	محدودیت دایره حجّیت عام به واسطه دلیل سوم و ایجاد انقلاب نسبت
۳۳۵	درس پانصد و چهل و هفتم
۳۳۵	وجود تعارض در صورت تعلّق امر و نهی به شیء واحد
۳۳۶	ترادف اختلاف و تعارض و حاکم در آنها
۳۳۷	تشخیص موارد تعارض
۳۳۷	بررسی تعارض بین عام و خاص از نظر عرف
۳۳۹	بررسی تعارض بالعمر و بالخصوص من وجه
۳۳۹	تعارض بالعرض و معنای آن
۳۴۰	تعارض بین مدلول التزامی دو خبر
۳۴۱	تفاوت بین بحث عامین من وجه و بحث اجتماع امر و نهی
۳۴۴	درس پانصد و چهل و هشتم
۳۴۴	شمول اخبار علاجیه نسبت به تعارض به عموم و خصوص من وجه
۳۴۵	عدم شمول اخبار علاجیه نسبت به تعارض عامین من وجه
۳۴۷	مقتضای قاعده در ماده اجتماع عام و خاص من وجه
۳۴۷	شمول اخبار علاجیه نسبت به عامین من وجه از جهت ملاک
۳۴۸	انواع مرجّحات
۳۴۹	تفصیل محقق نائینی (ره) در اجرای مرجّحات در عامین من وجه
۳۵۲	درس پانصد و چهل و نهم
۳۵۲	عدم جریان مرجّحات در مورد به در عامین من وجه از نظر محقق نائینی (ره)
۳۵۳	امکان تبعیض در مسائل تبعّدی
۳۵۴	شبهات محل بحث به مسأله اصل مثبت
۳۵۵	لازمه اوثقیت راوی در طرف راجح و مرجوح
۳۵۷	بررسی شمول اخبار علاجیه نسبت به متعارضین بالعرض

۳۵۸	بررسی شمول اخبار علاجیه در اقسام دیگر تعارض بالعرض
۳۶۱	خبرین متعارضین متکافئین
۳۶۱	درس پانصد و پنجاهم
۳۶۱	خبرین متعارضین متکافئین بدون رجحان
۳۶۲	ریشه حجیت خبر واحد و تأثیر آن در خبرین متعارضین
۳۶۳	مقتضای طریقت خبر واحد در صورت تعارض
۳۶۴	مقتضای حکم عقل در باب خبرین متعارضین
۳۶۶	عدم جواز مواخذة در صورت تعارض خبرین
۳۶۸	بررسی حجیت خبرین متعارضین نسبت به نفی ثالث
۳۶۹	درس پانصد و پنجاه و یکم
۳۶۹	حجیت خبرین متعارضین نسبت به نفی ثالث
۳۶۹	نحوه تعارض خبرین نسبت به بحث نفی ثالث
۳۷۱	خصوصیت خبرین متعارضین نسبت به نفی ثالث
۳۷۱	دلالت مجموع خبرین متعارضین بر نفی ثالث از نظر محقق نائینی (ره)
۳۷۲	سقوط خبرین متعارضین در مدلول التزامی
۳۷۳	تبعیت مدلول التزامی از وجود خبرین نه از دلالت آنها
۳۷۶	درس پانصد و پنجاه و دوم
۳۷۶	بطلان تأثیر مجموع خبرین متعارضین نسبت به نفی ثالث
۳۷۸	تفکیک بین تبعیت مدلول التزامی در حجیت و وجود آن
۳۷۸	حقیقت دلالت التزامیه
۳۸۰	عدم استقلال دلالت التزامیه در رابطه با لفظ
۳۸۰	بطلان تفکیک بین مدلول مطابقی و حجیت آن
۳۸۲	طریقه نفی ثالث به واسطه خبرین متعارضین از نظر استاد
۳۸۴	درس پانصد و پنجاه و سوم
۳۸۴	مقتضای آیات و روایات در صورت تعارض خبرین
۳۸۵	احتمالات موجود در ادلة نقلیه حجیت خبر واحد
۳۸۶	بررسی معنای اطلاق
۳۸۷	معنا کردن اطلاق به لحاظ سریان و مقتضای آن در مقام
۳۸۹	مقتضای مبنای تحقیق در باب اطلاق در خبرین متعارضین

۳۹۰	تفاوت «صدق‌الاعادل» با «انقاذ الغریق»
۳۹۳	درس پانصد و پنجاه و چهارم
۳۹۳	مورد تخییر بین خبرین متعارضین متکافئین
۳۹۴	حکم خبرین متعارضین متکافئین از نظر فتاوا
۳۹۵	تقسیم روایات علاجیه در مورد خبرین متکافئین
۳۹۵	عدم تواتر روایات داله بر تخییر
۳۹۷	جمع بین روایات داله بر تخییر و توقف از نظر محقق نائینی (ره)
۳۹۹	نسبت بین روایات داله بر تخییر مطلق با روایات توقف مطلق
۴۰۰	طریقه تقدّم اخبار تخییر بر اخبار توقف از نظر محقق نائینی (ره)
۴۰۲	درس پانصد و پنجاه و پنجم
۴۰۲	کیفیت انقلاب نسبت بین روایات تخییر و توقف از نظر محقق نائینی (ره)
۴۰۳	سنجش اخبار توقف مطلق با اخبار تخییر در زمان حضور
۴۰۴	خروج یکی از طوایف روایات تخییر و توقف در مقام مقایسه
۴۰۵	عدم امکان سنجش اخبار تخییر مطلق با اخبار توقف در زمان حضور
۴۰۶	جمع بین روایات تخییر و توقف از نظر مرحوم شیخ (ره)
۴۰۷	احتمال تشابه کلام مرحوم شیخ (ره) به کلام مرحوم نائینی (ره)
۴۰۸	مقتضای دقت در معنای تمکّن از وصول به امام (ع)
۴۱۰	درس پانصد و پنجاه و ششم
۴۱۰	حمل اخبار تخییر بر مقام عمل و اخبار توقف بر مقام افتاء
۴۱۱	عدم اشعار به جمع محقق حائری (ره) در روایات و عدم سازش آن با روایات
۴۱۲	جمع‌های دیگر بین اخبار تخییر و توقف
۴۱۴	روایات «تخییر»، مستحبات و مکروهات؛ «توقف»، واجبات و محرمات
۴۱۵	جمع بین روایات تخییر و توقف از طریق نصّ و ظاهر
۴۱۶	احتمال ارشادی بودن امر در «ارجئه حتی تلقی امامک»
۴۱۸	درس پانصد و پنجاه و هفتم
۴۱۸	حمل روایات تخییر بر مستحبات و مکروهات و روایات توقف بر واجبات و محرمات
۴۱۹	بررسی سند روایت احمد بن حسن میثمی
۴۲۰	متن روایت احمد بن حسن میثمی
۴۲۲	جواز تخییر در باب مستحبات و مکروهات

- ۴۲۳ تفاوت تخییر موجود در روایت با تخییر محل بحث
- ۴۲۵ اختصاص روایت به باب توقف
- ۴۲۷ درس پانصد و پنجاه و هشتم
- ۴۲۸ اصولی بودن تخییر در خبرین متعارضین
- ۴۲۹ منافات حکم شارع به تخییر با حکم عقل به تساقط خبرین متعارضین
- ۴۲۹ ظاهری بودن حکم شارع به تخییر بین خبرین متعارضین
- ۴۳۰ فرق بین امارات و اصول عمایه از نظر ترتب لوازم و ملزومات و ملازمات
- ۴۳۱ لحاظ تمام حیثیت امارات بعد از تخییر در باب خبرین متعارضین
- ۴۳۴ درس پانصد و پنجاه و نهم
- ۴۳۵ برگشت تخییر به جعل طریقت عند التعارض و اشکال آن
- ۴۳۶ معنای جعل طریقت شارع عند التعارض
- ۴۳۸ حکم جدید شارع در خبرین متعارضین
- ۴۳۹ تنظیم محل بحث به خبر مزیت دار بر فائد آن از نظر امام (ره)
- ۴۴۰ عدم امکان مخالفت شارع با حکم عقل
- ۴۴۲ درس پانصد و شصتم
- ۴۴۲ تعبد شرعی بر خلاف حکم عقلا
- ۴۴۳ تخییر به عنوان اصل شرعی در خبرین متعارضین
- ۴۴۴ تشابه تخییر در خبرین متعارضین و اخذ به خبر بدون متعارض
- ۴۴۵ مراد از عدم حجیت مثالات اصل عملی
- ۴۴۷ وجه عدم منافات اصل عملی تخییر با حکم عقل از نظر استاد
- ۴۴۸ حکم به تخییر برای مقلد یا مرجع تقلید در شبهات موضوعیه و حکمیّه
- ۴۵۱ تشخیص مجتهد در مفاد اصول عملیه
- ۴۵۳ درس پانصد و شصت و یکم
- ۴۵۳ تشخیص تعارض میان دو روایت متعارض متکافی
- ۴۵۵ تشخیص موضوع و حکم در شبهات به دست مجتهد یا مکلف
- ۴۵۶ طرق مختلف برای مجتهد در خبرین متعارضین متکافیین
- ۴۵۷ فرق تخییر در مسأله اصولیه با تخییر در مسأله فرعیّه
- ۴۵۸ تخییر بدوی یا استمراری در اخذ به خبرین متعارضین
- ۴۵۹ راه به دست آوردن استمراری یا بدوی بودن تخییر

۴۶۱	استدلال شیخ انصاری (ره) در عدم حمل روایات بر استمراری بودن تخییر
۴۶۳	درس پانصد و شصت و دوم
۴۶۳	نظر حضرت امام (ره) در مورد تخییر استمراری
۴۶۴	مراد از عدم العلم در کلام راوی و کلام امام
۴۶۶	مراد از تخییر و توسعه بر مکلف
۴۶۷	تخطئه حکم عقلا توسط شارع در خبرین متعارضین
۴۶۸	روایت حارث بن مغیره و قوت و ضعف آن نسبت به روایات سابق
۴۷۰	تعیین غایت برای موشع علیک
۴۷۳	درس پانصد و شصت و سوم
۴۷۳	تمسک به استصحاب تخییر برای اثبات استمراری بودن آن
۴۷۴	احتمالات در موضوع تخییر و مختار شیخ (ره)
۴۷۶	علت قصور اخبار تخییر از تخییر استمراری
۴۷۸	نقش تغیر در بقای نجاست با توجه به استصحاب
۴۷۹	اشکال استاد بر مختار مرحوم شیخ (ره) در اخبار تخییر
۴۸۲	درس پانصد و شصت و چهارم
۴۸۲	استفاده استمرار تخییر و استصحاب آن از اخبار تخییر در صورت شک
۴۸۴	پیدا شدن واسطه‌های زیاد میان ما و ائمه (علیهم السلام)
۴۸۵	مراد از لفظ رجل در روایات و عدم جمود بر آن
۴۸۶	مورد نظریه عقلا در تخطئه روایت تخییر
۴۸۷	مراحل مختلف در سیر احادیث تا زمان ما
۴۸۸	ریشه اختلاف در نقل روایات
۴۹۰	نحوه اخذ روایات توسط جوامع ثانویه از جوامع اولیه
۴۹۲	خبرین متعارضین غیر متکافئین
۴۹۲	درس پانصد و شصت و پنجم
۴۹۳	مقتضای قاعده در خبرین متعارضین غیر متکافئین
۴۹۴	مبانی بر تخییر بین خبرین متعارضین متکافئین بنابر طریقت
۴۹۵	حکم شارع در اخذ به خبر محتمل المزیة
۴۹۵	فرق میان حکم عقل و شرع در خبرین متعارضین
۴۹۷	عدم صحت احتجاج به مشکوک الحجة

- ۴۹۸ کنار گذاشتن وجوب ترجیح از روایات
- ۴۹۹ اشکال حمل روایات تخییر بر خصوص متعارضان متکافئان
- ۵۰۲ درس پانصد و شصت و ششم
- ۵۰۲ تخییر در مطلق خبرین متعارضین
- ۵۰۵ اشکال حمل روایات تخییر بر خبرین متعارضین بدون ترجیح
- ۵۰۷ بررسی روایت مقبوله ابن حنظله
- ۵۱۱ مقبولة عمرو ابن حنظله
- ۵۱۱ درس پانصد و شصت و هفتم
- ۵۱۱ دلالت مقبولة عمرو ابن حنظله در رجوع متخاصمین به حاکم
- ۵۱۴ متن روایت مقبولة عمرو ابن حنظله
- ۵۱۶ کلام مرحوم میرزای رشتی (ره) در رد تنازع در شبهات موضوعیه
- ۵۱۷ مراد از حکم در روایت و ارتباط آن با معنای فتوی
- ۵۱۹ نظر استاد در مورد معنای حاکم در روایت
- ۵۲۲ درس پانصد و شصت و هشتم
- ۵۲۲ عدم صحت حمل مقبولة ابن حنظله بر شبهات حکمیه از نظر استاد
- ۵۲۴ عدم جواز تحاکم به قدرت در مسائل و احکام شرعی
- ۵۲۵ مؤید نظر استاد در مراد از تحاکم یعنی فصل خصومت
- ۵۲۶ ارجاع مرجحات در مقبولة ابن حنظله به روایت یا حاکم
- ۵۲۷ ارجاع مرجحات به قضا و فصل خصومت از نظر استاد
- ۵۲۹ مناقشه استاد بر مختار محقق رشتی (ره) در ارجاع به روایت
- ۵۳۲ درس پانصد و شصت و نهم
- ۵۳۲ صورت تساوی دو راوی در مقبولة ابن حنظله
- ۵۳۳ مقصود از «مجمع علیه»؛ شهرت من حیث الفتوی یا شهرت من حیث الروایة
- ۵۳۴ مراد از تعلیل لاریب فیه در مجمع علیه
- ۵۳۵ تثلیث در روایت
- ۵۳۶ نظر محقق نائینی (ره) و بعضی الاعلام در مجمع علیه
- ۵۳۷ امکان صدور دو خبر مختلف و معلوم الصدور
- ۵۳۹ مراد بعضی الاعلام از اجماع روایتی
- ۵۴۰ نظر استاد در حمل اجماع در مقبولة بر شهرت فتوائیه

۵۴۱	کلام حضرت امام (ره) در حمل اجماع بر شهرت فتوایه و اشکال استاد
۵۴۲	مراد از امر شاذ در مقبوله ابن حنظله
۵۴۵	درس پانصد و هفتادم
۵۴۵	نظر حضرت امام (ره) در عدم دلالت مقبوله بر شهرت فتوایی
۵۴۷	اهمیت موافقت با شهرت فتوایی
۵۴۷	خبر شاذ، جزء بین الغی یا امر مشکل
۵۵۰	مطابقت یک روایت متعارض با فتوای مشهور
۵۵۲	مراد از لاریب فیه اضافی
۵۵۴	صورت‌های مختلف مرجح نبودن شهرت
۵۵۶	درس پانصد و هفتاد و یکم
۵۵۷	مراد از شهرت جابر ضعف سند
۵۵۸	فرق روایت ابن حنظله با روایت زراره
۵۵۹	عدم حمل روایت تخییر بر مورد نادر
۵۶۱	موافقت کتاب، یکی از مرجحات
۵۶۱	اختلاف روایات وارده در لزوم موافقت کتاب
۵۶۴	جمع روایات موافقت کتاب بنابر نظر محقق نائینی (ره)
۵۶۵	اشکال امام (ره) بر محقق نائینی (ره) در جمع بین روایات موافقت کتاب
۵۶۸	درس پانصد و هفتاد و دوم
۵۶۸	بیان مرحوم امام (ره) در وحدت عنوان میان روایات
۵۷۰	نظر استاد راجع به وحدت عنوان میان روایات
۵۷۲	مراد از مخالفت و موافقت عامه
۵۷۴	جمع میان روایات ناهی از عمل به خبر مخالفت عامه و مجوز آن
۵۷۵	فرق نظر مرحوم حضرت امام (ره) و استاد در مرجحات منصوصه
۵۷۸	درس پانصد و هفتاد و سوم
۵۷۸	تعدی از مرجحات منصوصه
۵۸۰	ضابطه کلی در تعدی از مرجحات منصوصه با توجه به لاریب فیه
۵۸۲	ترتیب میان مرجحات منصوصه و مرجحات غیر منصوصه
۵۸۴	دلیل مرحوم شیخ (ره) برای جواز تعدی از مرجحات منصوصه
۵۸۵	اجماع؛ مستند تخییر در خبرین متعارضین

فهرست درسها

۵	مباحث اصول عملیه
۵	استصحاب
۷	تعارض دو استصحاب
۷	درس پانصد و هشتم
۱۶	درس پانصد و نهم
۲۵	درس پانصد و دهم
۳۴	درس پانصد و یازدهم
۴۱	درس پانصد و دوازدهم
۴۷	درس پانصد و سیزدهم
۵۵	درس پانصد و چهاردهم
۶۵	تعارض بین استصحاب و قواعد
۶۵	درس پانصد و پانزدهم
۷۵	درس پانصد و شانزدهم
۸۵	مباحث اصول عملیه
۸۵	تعارض ادله و امارات
۸۷	تعادل و ترجیح
۸۷	درس پانصد و هفدهم
۹۶	درس پانصد و هیجدهم
۱۰۴	درس پانصد و نوزدهم
۱۱۳	درس پانصد و بیستم
۱۲۱	درس پانصد و یکم
۱۳۰	درس پانصد و بیست و دوم
۱۳۹	درس پانصد و بیست و سوم
۱۴۹	درس پانصد و بیست و چهارم
۱۵۹	درس پانصد و بیست و پنجم
۱۶۶	درس پانصد و بیست و ششم
۱۷۴	درس پانصد و بیست و هفتم

۱۸۱	درس پانصد و بیست و هشتم
۱۹۰	درس پانصد و بیست و نهم
۱۹۷	درس پانصد و سی ام
۲۰۵	درس پانصد و سی و یکم
۲۱۴	درس پانصد و سی و دوم
۲۲۲	تخصیص و نسخ
۲۲۲	درس پانصد و سی و سوم
۲۳۰	درس پانصد و سی و چهارم
۲۳۹	درس پانصد و سی و پنجم
۲۴۶	درس پانصد و سی و ششم
۲۵۴	درس پانصد و سی و هفتم
۲۶۲	درس پانصد و سی و هشتم
۲۶۹	درس پانصد و سی و نهم
۲۷۸	درس پانصد و چهل و یکم
۲۸۷	درس پانصد و چهل و دوم
۲۹۵	درس پانصد و چهل و سوم
۳۰۴	درس پانصد و چهل و چهارم
۳۱۲	درس پانصد و چهل و پنجم
۳۲۰	درس پانصد و چهل و ششم
۳۲۹	درس پانصد و چهل و هفتم
۳۳۵	درس پانصد و چهل و هشتم
۳۴۴	درس پانصد و چهل و نهم
۳۵۲	خبرین متعارضین متکافئین
۳۶۱	درس پانصد و پنجاهم
۳۶۹	درس پانصد و پنجاه و یکم
۳۷۶	درس پانصد و پنجاه و دوم
۳۸۴	درس پانصد و پنجاه و سوم

۳۹۳	درس پانصد و پنجاه و چهارم
۴۰۲	درس پانصد و پنجاه و پنجم
۴۱۰	درس پانصد و پنجاه و ششم
۴۱۸	درس پانصد و پنجاه و هفتم
۴۲۷	درس پانصد و پنجاه و هشتم
۴۳۴	درس پانصد و پنجاه و نهم
۴۴۲	درس پانصد و شصتم
۴۵۳	درس پانصد و شصت و یکم
۴۶۳	درس پانصد و شصت و دوم
۴۷۲	درس پانصد و شصت و سوم
۴۸۲	درس پانصد و شصت و چهارم
۴۹۲	خبرین متعارضین غیر متکافئین
۴۹۲	درس پانصد و شصت و پنجم
۵۰۲	درس پانصد و شصت و ششم
۵۱۱	مقبوله عمرو ابن حنظله
۵۱۱	درس پانصد و شصت و هفتم
۵۲۲	درس پانصد و شصت و هشتم
۵۳۲	درس پانصد و شصت و نهم
۵۴۵	درس پانصد و هفتادم
۵۵۶	درس پانصد و هفتاد و یکم
۵۶۸	درس پانصد و هفتاد و دوم
۵۷۸	درس پانصد و هفتاد و سوم